

GDAŃSK

edukacja

do

kultury

GDAŃSK

klasy IV–VIII SP

To jest mój kawałek historii – tworzymy film dokumentalny

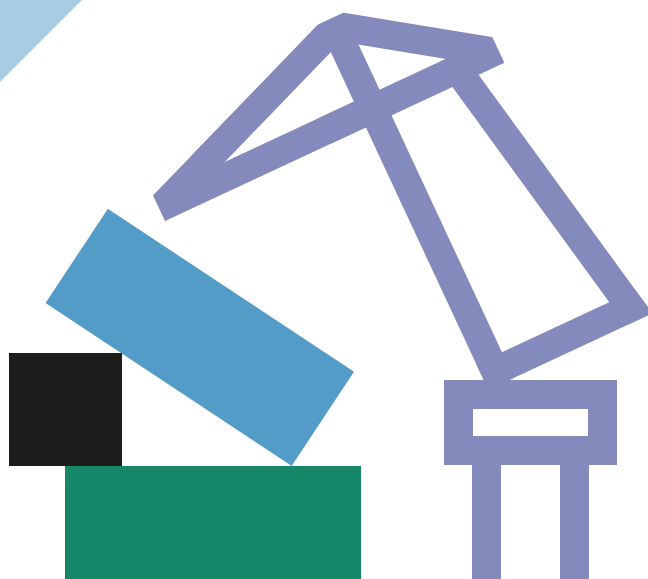
AUTORKI SCENARIUSZA:

Małgorzata Fijas

Marta Jankowska

edukacja
filmowa

edukacjadokultury.gdansk.pl

TEMAT ZAJĘĆ:

To jest mój kawałek historii – tworzymy film dokumentalny

edukacja

do

kultury

GDAŃSK

ZAKRES TEMATYCZNY:

film

ODBIORCY:

klasy IV–VIII SP

PRZEDMIOTY:

język polski, godzina wychowawcza,
historia, informatyka, języki obce

90
minut

TREŚCI Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ

Wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej i regionalnej; rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność; rozwijanie umiejętności krytycznego i logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania; wyposażenie uczniów w taki zasób wiadomości oraz kształtowanie takich umiejętności, które pozwalają w sposób bardziej dojrzały i uporządkowany zrozumieć świat; ukierunkowanie ucznia ku wartościom. Sprawne komunikowanie się w języku polskim; poszukiwanie, porządkowanie, krytyczna analiza oraz wykorzystanie informacji z różnych źródeł; praca w zespole.

METODY PRACY

- ◆ praca z filmem
- ◆ rutyna myślenia krytycznego *Widzę – Myślę – Zastanawiam się*
- ◆ praca w grupach
- ◆ tworzenie filmów dokumentalnych

MATERIAŁY

- ◆ film *Gadające głowy*, reż. K. Kieślowski:
[Gadające głowy/Talking Heads \(1980\) – YouTube](#)
- ◆ definicja filmu dokumentalnego → **MATERIAŁY**
- ◆ infografika rutyny myślenia krytycznego *Widzę – Myślę – Zastanawiam się*
→ **MATERIAŁY**

PRZEBIEG ZAJĘĆ

1. Prezentacja filmu

Nauczyciel/nauczycielka prezentuje uczniom i uczennicom film Krzysztofa Kiesłowskiego *Gadające głowy*.

2. Analiza filmu

Po projekcji nauczyciel/nauczycielka zaprasza uczniów i uczennice do omówienia filmu. Wykorzystuje do tego celu rutynę myślenia krytycznego: *Widzę – Myślę – Zastanawiam się* (→ **MATERIAŁY**). Na początku uczniowie i uczennice wskazują fakty, czyli co **widzieli, co słyszeli**. Następnie odnoszą się do tego, co **myślą** o obejrzanym dokumencie, czyli analizują, interpretują, mówią o swoich emocjach. W kolejnym etapie **zastanawiają się**, czyli snują refleksje i zadają pytania do filmu. Nauczyciel/nauczycielka na tablicy, w trzech kolumnach, hasłowo rozpisuje spostrzeżenia uczniów i uczennic.

3. *Gadające głowy* – odkrywanie, czym jest film dokumentalny

Na bazie wiedzy własnej uczniów i uczennic oraz zgromadzonych informacji o filmie nauczyciel/nauczycielka prosi, by uczniowie i uczennice uzasadnili/ły, że *Gadające głowy* są filmem dokumentalnym. Dodatkową pomocą może być definicja, którą można (w papierowej formie) dać uczniom i uczennicom (→ **MATERIAŁY**).

4. Tworzenie filmu dokumentalnego

Nauczyciel/nauczycielka pyta uczniów i uczennice, czy współcześnie ludzie mają potrzebę dokumentowania rzeczywistości. Jak to robią? Gdzie prezentują? (np. Instagram, TikTok). Dlaczego to robią? Następnie informuje uczniów i uczennice, że ich zadaniem będzie stworzenie własnego, krótkiego zapisu dokumentalnego.

5. Wskazówki dla realizatorów

Nauczyciel/nauczycielka inicjuje rozmowę o tym, o **jakich elementach warto pomyśleć, tworząc krótki dokument, co wziąć pod uwagę**. Uczniowie i uczennice pogłębiają refleksję na temat filmu *Gadające głowy* od strony technicznej, analizują, jak został wykonany, tzn. zastanawiają się:

- ◆ W jaki sposób reżyser zaprezentował rzeczywistość?
- ◆ Według jakiego klucza wybrał postaci?

- ◆ Jak je zaprezentował?
- ◆ Czy kadr, scenografia mogą pomóc w charakterystyce bohatera, odczytywaniu, kim jest dana osoba?
- ◆ Jak na wymowę filmu wpłynął dobór pytań?

6. Pytania filmowych bohaterów/bohatek

Nauczyciel/nauczycielka inicjuje rozmowę o tym, jakie pytania zadawane są bohaterom i bohaterkom Gadających głów. Uczniowie i uczennice (indywidualnie/w parach/grupach) przypominają sobie i zapisują na kartkach te pytania. Potem odczytują wyniki swojej pracy.

Po tej części lekcji (5 minut) można obejrzeć fragment filmu i sprawdzić, czy pytania zostały wiernie odtworzone.

W którym roku się urodziłeś?

Kim jesteś?

Co jest dla Ciebie najważniejsze?

Czego byś chciał/chciała (czego oczekujesz od przyszłości)?

Warto zaznaczyć, że to pytania narzucają temat filmu, więc wybierając je, decydujemy, o czym będzie szkolny dokument.

7. Tworzenie koncepcji filmu dokumentalnego

Nauczyciel/nauczycielka dobiera uczniów i uczennice w **grupy**. Zadaniem każdej z grup jest zapisanie pytań, które ich zdaniem warto byłoby zadać, tworząc współczesny, gdański dokument inspirowany filmem *Gadające głowy*. **Każda grupa zapisuje cztery własne pytania**. Zastanawia się nad doбором (kilku) postaci i miejsc. Następnie prezentuje efekty swojej pracy.

Ważny jest odpowiedni dobór miejsca nagrania, tak by wypowiedzi bohaterów były dobrze słyszalne. Odbiorcom zrozumienie przekazu ułatwi, gdy respondenci odpowiadają pełnymi zdaniami.

8. Właściwa praca nad filmem

Zadaniem uczniów i uczennic jest **zarejestrowanie telefonem komórkowym/szkolnym tabletem około dwu-trzyminutowego materiału filmowego**, w postaci mini wywiadów (sondy), z kilkoma osobami. Zadają te pytania, które jako grupa ułożyli.

Uczniowie i uczennice mogą nagrać: siebie, osoby pracujące w szkole, swoich bliskich czy sąsiadów.

PROPOZYCJA: Można stworzyć film o klasie, bo łatwiej zorganizować nagranie wywiadów z uczniami. Powstanie wtedy obraz filmowy, np. klasy 4C, 6A.

Montaż materiałów filmowych można wykonać w ramach lekcji informatyki, np. przy użyciu darmowej aplikacji telefonicznej *Quik GoPro*.

9. Pokaz filmowy

Efekty swojej pracy uczniowie i uczennice prezentują podczas klasowego przeglądu krótkich filmów dokumentalnych. Po każdym z filmów nauczyciel/nauczycielka moderuje krótką rozmowę z twórcami. Przykładowe pytania, które można zadać uczniom i uczennicom:

- ◆ Czy kierowali się, wybierając rozmówców?
- ◆ Co było dla nich łatwe w tym zadaniu?
- ◆ Co stanowiło przeszkodę?
- ◆ Z czego są zadowoleni?
- ◆ Nad czym warto byłoby jeszcze popracować?

Warto zadbać, by także uczniowie i uczennice zadawali/ły sobie wzajemnie pytania.

WARIANT: Można zorganizować uroczystą premierę stworzonych filmów i zaprosić osoby występujące w filmach oraz gości.

MATERIAŁY UZUPEŁNIAJĄCE

Dodatkowych informacji służących pogłębieniu tematu warto poszukać na portalach: edukacjafilmowa.pl oraz filmotekaszkolna.pl.

UŻYTECZNE LINKI:

- ◆ [Jak zmontować własny film? – Edukacja Filmowa](http://edukacjafilmowa.pl)
- ◆ edukacjafilmowa.pl/rodzaje-i-gatunki-filmowe
- ◆ edukacjafilmowa.pl/gadajace-glowy-1980
- ◆ filmotekaszkolna.pl/dla-nauczycieli/nasze-lekcje/lekcja-10-bez-komentarza
- ◆ filmotekaszkolna.pl/dla-nauczycieli/nasze-lekcje/lekcja-26-kim-jestem/filmy/g
- ◆ filmotekaszkolna.pl/dla-nauczycieli/nasze-lekcje/lekcja-26-kim-jestem
- ◆ filmy/gadajace-glowy,60glowy,60

Edukację filmową warto rozwijać poza szkołą. Skorzystaj z oferty edukacyjnej gdańskich instytucji kultury:

- ◆ Klub Żak
- ◆ Centrum Sztuki Współczesnej ŁAŹNIA
- ◆ Europejskie Centrum Solidarności
- ◆ Gdańska Galeria Miejska
- ◆ Gdański Archipelag Kultury
- ◆ Teatr Wybrzeże w Gdańsku

ODWIEDŹ NAS: edukacjadokultury.gdansk.pl

MATERIAŁY

1. Definicja filmu dokumentalnego:

Film dokumentalny z założenia rejestruje wybrane fakty na temat świata, przedstawia autentyczne postacie i opowiada o zdarzeniach, które miały bądź mają miejsce w rzeczywistości. Czyni to wszakże na wiele sposobów i jest zawsze subiektywną wizją autorów (selekcjonujących i układających materiał, decydujących o ustawieniach kamery, wyborze bohatera itp.), w dodatku w wielu przypadkach niewolną od elementów inscenizowanych. Te ostatnie nie muszą wcale osłabiać autentyczności przesłania filmu, ale same w sobie nie są przecież pozbawioną autorskiej ingerencji rejestracją rzeczywistości.

ŹRÓDŁO: edukacjafilmowa.pl

2. Rutyna myślenia krytycznego – *Widzę – Myślę – Zastanawiam się*

ŹRÓDŁO: [Myślenie Krytyczne \(mysleniekrytyczne.edu.pl\)](http://mysleniekrytyczne.edu.pl)

WIĘCEJ O RUTYNIE: [Myślenie Krytyczne na lekcjach j. angielskiego? | Myślenie Krytyczne \(mysleniekrytyczne.edu.pl\)](http://mysleniekrytyczne.edu.pl)

WIDZĘ – MYŚLĘ – ZASTANAWIAM SIĘ

BANK (DODATKOWYCH) POMYSŁÓW:

- ◆ Realizacja scenariusza może być częścią cyklu lekcji wokół edukacji medialnej (warto wykorzystać materiały z podanych w scenariuszu linków).
- ◆ Formy wypowiedzi, które warto ćwiczyć: wywiad, sprawozdanie z lekcji, z projektu, *blurb* jako rekomendacja klasowego filmu dokumentalnego, *zaproszenie* na filmową projekcję.

klasy IV–VIII SP ◆ FILM